JAARVERSLAG STICHTING PERS EN PRENT 2025

Het jaar 2025 zal de geschiedenisboeken ingaan als het jaar waarin de wereldorde ingrijpend veranderde. Een belangrijke aanleiding daarvoor was het aantreden van Donald Trump als president van ‘we make great again’ Amerika. Hij begon handelsoorlogen tegen vriend en vijand, trok het tafelkleed onder de Navo vandaan, prees de Russische dictator Vladimir Poetin, bombardeerde Iran en lanceerde zijn Maga-revolutie tegen alles wat niet conservatief en tegen hem gericht was.
De daardoor veroorzaakte schokgolven worden vanzelfsprekend vastgelegd door de politieke tekenaars, waar ook ter wereld, Nederland zeker niet uitgezonderd.

Inktspotprijs 2025

De 31e Inktspotprijs, uitgereikt op de gebruikelijke vierde dinsdag in september, ging naar Peter de Wit, met zijn tekening ‘Gaza Beach 2030’, naar aanleiding van Trumps plannen om van de Gazastrook de ‘Rivièra van het Midden-Oosten’ te maken. De jury, onder leiding van filosoof Stine Jensen, noemde zijn tekening ‘grappig, met trefzekere lijnen en bedrieglijk lichtvoetig over een loodzwaar onderwerp’.
Eervolle vermeldingen gingen naar Eliane Gerrits, Hein de Kort, Kamagurka en Tjeerd Royaards.

Toenemende druk op politieke tekenaars

Loodzware onderwerpen zijn ook vaak loodzwaar voor de tekenaar zelf. In een zeer gepolariseerde wereld wordt de scherpe, ironische of grappige observatie van de cartoonist zeker niet altijd gewaardeerd. Wie zijn oor te luisteren legt bij politieke tekenaars hoort twijfel en soms ook zelfcensuur om scherp aan de wind te zeilen. Bedreigingen zijn aan de orde van de dag. Ze wijzen op social mediaplatforms die enerzijds de riolen vormen om haatcampagnes tegen cartoonisten te spuien en anderzijds als censors te kritische tekeningen offline halen, omdat ze niet ‘aan de voorwaarden’ zouden voldoen. Wereldwijd ervaren tekenaars de lange tenen van overheden.
Stichting Pers & Prent zal zich altijd uitspreken voor de vrijheid van meningsuiting en cartoonisten en politieke tekenaars steunen, in Nederland en wereldwijd, met internationale organisaties die zich betrokken voelen bij de beroepsgroep.
Cartoonisten houden met hun scherpe en creatieve observaties iedereen een spiegel voor, vooral de machthebbers in deze wereld die, zo lijkt het, naarmate ze meer macht krijgen humor steeds minder weten te waarderen.

Bezinning en ambities

Voor het vernieuwde bestuur van Pers & Prent was 2025 ook een jaar van bezinning. We zien belangstelling voor de tekenaars die meedoen aan de Inktspotprijs, bijvoorbeeld op sociale media, terwijl tegelijkertijd het aantal exposities in bibliotheken afneemt. Dit lijkt vooral een geldkwestie te zijn.
Wij werken aan een plan voor meer aandacht voor de politieke prent, door het hoger onderwijs middels exposities en debatten te betrekken. Daarvoor is geld nodig en daarover zijn we in gesprek met sponsors. We blijven bibliotheken en andere openbare ruimtes benaderen om in combinatie met randprogrammering met de tentoonstelling het publieke debat te stimuleren. Inspirerend en succesvol was het project in de Rotterdamse Openbare Bibliotheek van Atlas van Stolk ten tijde van de verkiezingen voor de Tweede Kamer in oktober 2025, *Weet wat je kiest*. Bezoekers konden stemmen op hun favoriete politieke cartoon in het zogeheten *Kies Cartoon Stembureau*. Daarbij stemde je niet op een politieke partij of kandidaat, maar op politieke cartoons.

Jong talent

Blij zijn we met de betrokkenheid van kunstacademies als de St. Joost School of Art & Design in Den Bosch en Breda. De beroepsgroep die in zekere mate vergrijst heeft ook nieuwe talenten nodig die het stokje op termijn kunnen overnemen. Ook bij andere kunstacademies zie je activiteiten om studenten voor het vak te interesseren.

Catalogus

In de catalogus *Inktspot 2024-2025* zijn alle inzendingen voor de Inktspotprijs 2025 opgenomen inclusief enkele pagina's voor jong talent. Na een serie van vijf kleurrijke catalogi in boekvorm is dit jaar de catalogus in een ander jasje gestoken. De nieuwe catalogus oogt meer als een glossy op magazine-formaat, waarin de tekeningen nog beter tot hun recht komen. Deze catalogus is in een grote oplage verschenen en wordt gratis ter beschikking gesteld aan scholen en kunstacademies voor programma's over de vrijheid van meningsuiting en de kunstvorm van de spotprent. Het nieuwe formaat leent zich daar uitstekend voor en vindt gretig aftrek. Met deze catalogus willen we Nederlandse cartoonisten echt in de etalage zetten en onder de aandacht brengen van een groter publiek. Dat verdienen ze.

Onze activiteiten kunnen uitsluitend worden gerealiseerd dankzij de steun van onze sponsoren en vrienden. Hun bijdragen vormen een onmisbare basis voor het behoud en de ontwikkeling van de politieke prent. Wij spreken onze oprechte dank uit voor hun vertrouwen en zien uit naar een voortzetting van deze gewaardeerde samenwerking in de komende jaren.

Juni 2026
Cees van der Laan, voorzitter